

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Disputationes|| ROBERTI BELLAR-||MINI E SOCIETATE
IESV,|| DE CONTROVERSIIS CHRISTIANAE|| FIDEI,
ADVERSVS HVIVS TEM-||poris Hæreticos,||**

Tribus Tomis comprehensæ.||

DE SVMMO PON=||TIFICE,|| QVINQVE LIRBRIS|| EXPLICATA.||

Bellarmino, Roberto Francesco Romolo <Heiliger>

Ingolstadii, [1599]

VD16 B 1607

IV. Explicatur prima Demonstratio, quòd nondum venerit Antichristus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-53860](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-53860)

dicere anno Domini DC. XXIII. Deinde obiit anno Domini DC. XXXVII. teste Palmerio in Chronico. Itaque non peruenit ad annum DC. LXVI.

SEXTA opinio est Wolfgangi Mvscvli, qui in locis tit. de Ecclesia, cap. 12. affirmat, Antichristum venisse paulò post tempora B. Bernardi; id est, circa annum M. CC. & probat, quia D. Bernardus serm. 6. in Psal. 90. enumeratis multis vitiis hominum, & præcipuè Ecclesiasticorum, & grauissimis Ecclesiæ persecutionibus, subiungit: *Superest, & reueletur homo peccati.* At hæc etiam opinio nullo negotio refellitur, nam B. Bernardus suspicabatur ex malis quæ videbat, Antichristum propè esse; sicut etiam diximus suspicatos suis temporibus Gyprianum, Hieronymum, Gregorium: & sicut illorum, ita & Bernardi suspicio falsa fuit. Præterea fuerunt Pontifices sine comparatione vlla peiores ab anno DCCC. ad millesimum, quàm à M. C. ad M. CC. Si ergo illi non fuerunt Antichristi, quare isti erunt?

CAPVT IV.

Explicatur prima demonstratio, quòd nondum venerit Antichristus.

EST igitur vera sententia, nondum regnare cœpisse, neque venisse: sed venturum & regnaturum circa mundi finem; qui quantum adhuc absit, nullo modo sciri potest. Hæc sententia, quæ destruit omnes superiores, & clarè ostendit, Romanos Pontifices non esse Antichristos, demonstratur sex rationibus.

Sciendum est enim, Spiritum sanctum indiuisis literis sex signa certa aduentus Antichristi nobis dedisse: Duo præcedentia ipsum Antichristum; nempe prædicationem Euangelij in toto mundo, & Imperij Romani desolationem: Duo comitantia; videlicet prædicationem Henoch & Heliaz, & persecutionem maximam & notissimam, ita vt publica sacra omnino cessent: Duo sequentia; nimirum interitum Antichristi post tres annos cum medio, & finem mundi, quorum nullum adhuc videmus existere.

PRIMA

*1 Signum
predicatio euang.
ly in toto mundo.*

PRIMA ergo demonstratio sumitur ex primo signo antecedente Antichristum. Scripturæ testantur; in toto mundo prædicandum Euangelium, antequam veniat ultima persecutio, quæ excitabitur ab Antichristo, Matth. 24. Prædicabitur hoc Euangelium regni in vniuerso orbe, in testimonium omnibus Gentibus. Quod autem hoc sit futurum ante aduentum Antichristi, probari posset ea ratione; quia tempore Antichristi, crudelitas persecutionis illius nouissime, impediens omnia publica exercitia veræ religionis.

Sed quia hanc rationem aduersarij non admittunt, nec tempus nunc eam deducendi ex suis principiis; probemus ipsum ex testimoniis Patrum. HILARIUS igitur cap. 10. Matth. exponens illa verba: Prædicabitur hoc Euangelium regni in vniuerso orbe, & tunc veniet consummatio: aperte docet, non venturum Antichristum, quem abominationem solutionis appellat, nisi præcedat Euangelij prædicatio in toto orbe.

Idem docent disertis verbis Cyrillus Catechesi 13. Theodor in 2. Theff. 2. Damascenus lib. 4. cap. 28. & alij, & idem colligitur ex textu: Nam dicitur prædicandum Euangelium, antequam veniat illa maxima & nouissima tribulatio, qualis nec antea fuit, neque postea erit. Quæ tribulatio significari Antichristi persecutionem, docent Patres, & precipuè Augustinus lib. 20. de ciuit. Dei, cap. 8. & 19. Quod autem rem Euangelium non fuerit prædicatum in toto orbe terrarum, eo tempore, quo dicunt noui Samosateni venisse Antichristum, id est, circa annum Domini C C. vel C C C. patet Origene, qui tract. 28. in Matthæum asserit, tempore illius fuisse adhuc vbiq; prædicatum Euangelium. Item ex Rufino, qui lib. 10. histor. cap. 9. testatur tempore Constantini Imperatoris; id est, post annum Domini C C C. Indis vltimis prædicatum fuisse Euangelium, cum antea nunquam illi de Christo quidquam audiuisent. Denique ex Augustino, qui in epist. 80. dicit experientia certissima se comperisse tempore adhuc fuisse multas Gentes, quæ nihil de Christo audierant.

Quod autem neque completa fuit prædicatio Euangelij circa annum D C. vel D C C. quibus temporibus ponunt aduentum Antichristi Centuriatores, Chytræus, Lutherus, & Bulling.

Bullingerus; patet ex conuersione Wandalorum, Polono-
rum, Morauorum, & similibus; quos constat non audiuisse
prædicationem Euangelij, nisi post annum Christi DCCC.
vt etiam Centuriatores fatentur, Cent. 9. cap. 2. col. 15. & 18. &
Centur. 10. cap. 2. col. 18. & 19. Item, quòd non fuerit completa
prædicatio tempore D. Bernardi, quo tempore ponit aduen-
tum Antichristi Wolfgangus Musculus, pater ex ipso Bernar-
do, lib. 3. de consideratione; vbi asserit, adhuc suo tempore fu-
isse Gentes, quæ non audierant Euangelium.

Denique, quòd etiam nostro tempore non sit prædicatum
Euangelium in toto mundo, experientia docet. Inuentæ sunt,
enim in Oriente & Occidente regiones vastissimæ, in quibus
nulla exstat memoria Euangelij. Neque dici potest fuisse ibi
fidem, sed postea esse extinctam. Nam saltem aliqua vestigia
remanerent, vel ibi, vel in Scripturis veterum. Præterea sci-
mus, vbi prædicauerunt omnes Apostoli, fuisse loca multis
nota, ne dicam omnibus: at nouus orbis terræ nunc inuen-
tus, non fuit cognitus ab Apostolorum temporibus, nisi pau-
lò ante nostram ætatem.

CONTRA hanc demonstrationem vna tantùm obiectio
fieri potest: quia nimirum fortasse Scripturæ, quæ dicunt Euan-
gelium in toto orbe prædicandum, non loquuntur de toto
orbe simpliciter; sed per figuram intellectionis accipiunt ro-
rum pro parte; sicut Luc. 2. cum dicitur: Exiit edictum à Casa-
re Augusto, vt describeretur vniuersus orbis. Alioquin falsum
erit, quod Paulus dicit Rom. 10. iam tunc tempore suo: In om-
nem terram exiuisse sonum Apostolorum. Et quod ait Col. 1.
A spe Euangelij quod peruenit & que ad vos; sicut & in toto
mundo est fructificans & crescens. Et infra: Quod prædicatum
est, inquit, in vniuersa creatura qua sub celo est.

RESPONDEO, sine dubio, non per figuram, sed propriè &
simpliciter in toto mundo; id est, in omni Gente prædicari
debere Euangelium, & Ecclesias constitui. Nam imprimis id
expressè docet Augustinus epistol. 80. ad Helychium, & idem
sentiant alij Patres citati, & præterea Origenes, & Hierony-
mus, & alij in cap. 24. Matth.

Deinde, tribus rationibus id probari potest. PRIMÒ,
Christus ait, prædicationem in vniuerso mundo esse signum
consummationis seculi. Sic enim subiungit: Et tunc veniet
consum-

consum-

consummatio. At si non propriè, sed per synecdochen debet prædicari Euangelium in toto mundo; nihil valeret illud gnum. Nam eo modo primis XX. annis fuit prædicatum Euangelium ab Apostolis in toto mundo. SECUNDO, ut Augustinus ratiocinatur, propriè omnes Gentes sunt Christus promissæ, Psal. 71. *Omnes Gentes seruient ei.* Et Christus generaliter pro omnibus mortuus est; & ideo in Apoc. cap. 7. scribuntur electi ex omnibus Gentibus, & populis, & tribus, & linguis: igitur etiam prædicatio propriè debet esse generalis. DENIQUE, Matth. 24. dicitur prædicandum Euangelium in toto mundo, *in testimonium omnibus Gentibus.* est, ne vlla Gens in die iudicij possit excusare infidelitatem suam prætextu ignorantia: igitur ante generale iudicium generalis prædicatio debet præcedere.

Ad loca illa Pauli responderet Augustinus in epist. 80. ad Paulum, cum ait Rom. 10. *In omnem terram exiit sonus eorum, accepisse præteritum pro futuro, sicut fecerat David.* illa verba sunt. Cum autem ait Col. 1. *Euangelium esse in toto mundo,* non voluisse dicere esse actu, sed virtute. quoniam iactum fuerat per Apostolos semen verbi diuinitatis, quod paulatim fructificando & crescendo, totum mundum repleretur erat: quomodo aliquis, qui ignem applicasset diuersis partibus ciuitatis, verè diceretur totam urbem incendisse; quia ignem applicauerat, qui paulatim crescendo, totam urbem absumpturus erat; & hoc idem Apostolus indicat, cum ait: *In toto mundo est fructificans & crescens.* Non enim mundum totum planè occupauerat, cum tunc propagaretur, & tamen suo quodam modo occupauerat, est, virtute, non actu.

Posset etiam responderi cum Hieronymo in cap. 20. Matth. & B. Thomas in cap. 10. ad Roman. duobus modis peruenisse Euangelium ad omnes Gentes: vno modo per famam, alio modo per proprios prædicatores, & Ecclesiarum fundamentum & quidem primo modo peruenisse Euangelium ad omnes Gentes totius mundi tunc noti, tempore Apostolorum, de hoc loqui Paulum: quomodo etiam debet intelligi Chrysostomus in cap. 24. Matth. Secundo modo non peruenisse tunc, sed peruenturum suo tempore; & de hoc loqui Dominum Matth. 24. Luc. vlt. & Act. 1.

Simile

Adde vltimò : non esse absurdum , si concedamus Dominum propriè ; Apostolum figuratè esse loquentum. Rationes enim, quibus cogimur Domini verba in propria significatione accipere, non eandem vim habent, si accommodentur ad verba B. Pauli ; præsertim cùm Dominus de re futura, Paulus de præterita sit loquutus.

CAPVT V.

Explicatur secunda demonstratio.

SECUNDA demonstratio sumitur ex altero signo antecedente tempora Antichristi, quod erit **DESOLATIO** omnimoda Romani Imperij. Sciendum est enim, Romanum Imperium tandem diuidendum in decem Reges, quorum nullus erit vel dicetur **Rex Romanorum**, etsi omnes occupabunt prouincias aliquas Romani Imperij : sicut modò Rex Gallia, Rex Hispania, Regina Anglia, & fortè aliqui alij tenent partes Romani Imperij ; & tamen non sunt Romani Reges, vel Imperatores : donec autem hoc non fit, non potest Antichristus venire.

Probat hoc **I R E N A E V S** lib. 5. ex Daniele, cap. 2. & 7. & ex Apocal. cap. 17. Nam cap. 2. Danielis describitur successio precipuorum regnorum vsq; ad finem mundi, per statuam quandam: cuius caput aureum, significat primum regnum ; id est, Assyriorum: Pectus argenteum, est regnum secundum; id est, Persarum: Venter æneus, regnum tertium; id est, Græcorum: Tibia ferrea, regnum quartum; id est, Romanorum : quod longissimo tempore fuit bipertitum ; sicut tibiae duæ sunt, & longissima. Porro ex duabus tibiis, oriebantur decem digiti, & in eis tota illa statua desinebat ; quia videlicet Romanum Imperium tandem in decem Reges diuidendum erat, quorum nullus erit Rex Romanorum, sicut nullus digitus est tibia. Iam verò capite 7. clarissimè Daniel per quatuor bestias eadem quatuor regna designat, & addit, ex vltima bestia proditura decem cornua, quæ decem vltimos Reges significant, qui orientur quidem ex Romano Imperio, sed non erunt Romani Imperatores; sicut cornua ipsa oriuntur ex bestia, sed bestia ipsa non sunt.